



Út a demokrácia felé

2012. 7. 26.

Arról, hogy a tusványosi utak mivel vannak kikövezve, hogy az ősze vagy a tavaszba érdemes-e tekintgetni, meg hogy hányadán is állunk a jogállammal kies honunkban. Toró T. Tibor: Tusványos nem csak a szervezők, hanem az erdélyi, sőt, a magyarországi fiatalok jelentős része számára is mára a világ közepévé vált.

„Átmenet a diktatúrából a demokráciába” - szólt az 1990. évi, első Tusványos mottója, aztán „Tusványos a világ közepe” lett idénre. Mivel van kikövezve a demokrácia bölcsőjétől a világ közepéig vezető út?

Romániában most éppen robbantgatják a jogállam tartópilléreit, hogy ha beomlik, helyébe kis modern áramvonalas diktatúrát lehessen felhúzni. Úgy tűnik tehát, hogy ugyanazzal a kérdéssel foglalkozunk, mint '90-ben, csak fordítva. Az átmenet útja mindig rengeteg reménnyel és ugyanannyi csalódással van kikövezve. Ugyanúgy a Bálványosi Folyamat útja: dicsőséges kudarcokkal és keserves győzelmekkel. Azért jó érzés látni, meddig jutottunk az építkezésben: Tusványos nem csak a szervezők, hanem az erdélyi, sőt, a magyarországi fiatalok jelentős része számára is mára a világ közepévé vált. Ez a mindenkori szervezők számára öröm és büszkeség, ugyanakkor feladat és felelősség.

Az elmúlt Tusványoson slágertéma volt a bejegyzés előtt álló Erdélyi Magyar Néppárt. Egyik nyilatkozatában azt mondta: „Sokan segítettek a programalkotásban, háttérmunkák, műhelybeszélgetések révén”. Tusványoson hazai pályán van a Néppárt?

Igen, hazai a pálya, de azért minden évben teljesíteni kell. A tusványosi táborlakó ugyanis kritikus fajta és ha együtt vannak, kritikusan gondolkodó tömeget alkotnak, akik megtalálták a munkát a szórakozással ötvözésnek egy sajátos formáját. Természetes, hogy ebben a millióban jól érezzük magunkat.

Mitől más egy bejegyzett, megméretkezett párt színeiben érkezni?

Nem változott meg a világ, ugyanazokkal a pozitív érzelmekkel, ugyanazzal a kicsit gyomorszorító izgalommal, kíváncsisággal és reménnyel várom az idei Tusványost, mint az összes ezelőttit.

A tusványosi boszorkánykonyhák mélyén a júniusi helyhatósági választások eredményeinek, vagy az őszi parlamenti választások lehetséges képleteinek boncolgatása a fontosabb?

Ami az önkormányzati választási kampányt illeti: túl vagyunk rajta, túl vagyunk az oknyomozó és kiértékelő heteken is, tehát itt legfeljebb ennek tapasztalatait érdemes megosztani a munkánk iránt érdeklődőkkel, azt is a jövőtervezés perspektívájából. A szabadegyetem ugyanis mindig inkább a jövőre koncentrálnak: előttünk egy választás, amelynek még a játékszabályait sem ismerjük pontosan, mert hogy ezek a szabályok folyamatosan változnak, ugyanakkor a politikai válság kiútja sem látszik. Sokismeretlenes egyenlettel állunk szemben, inspirációt és megoldási alternatívákat nyújthat ez a tusványosi hét, megalapozhatja az előttünk álló négy év építkezését. Az

önkormányzati választástól is ezt vártuk, de nem könnyítettük meg a magunk dolgát, nem kaptuk meg az egyértelmű válaszokat. Kivéve persze azt az egyet, hogy folytatni kell. Az eredmények megmutatták szervezési korlátainkat, illetve azt, hol kell még javítanunk, mit kell még megtanulni.

Tusványos a Kárpát-medencei magyar nemzetpolitika Mekkája. Hogy néz ki az idei Kába-kövünk, milyen témákat „járunk körül”?

A nemzetpolitikában rengeteg a megbeszélnivaló, mert ugyanannyi a tennivaló. A kiemelt témák között lesz az idén a Liszaboni Szerződés biztosította állampolgári kezdeményezés lehetősége, hogy végre európai ügyet csináljunk a Kárpát-medencei magyar ügyből, az autonómiák témájából. A módszerek letisztulását várom, a Kárpát-medencei Magyar Autonómia Tanács legutóbbi, ide vonatkozó határozatát is a konkrét cselekvés kell kövesse. Nagy kérdés, hogy 2012-ben az EU intézményei végre hajlandók lesznek-e napirendre tűzni ezt a külhoni magyar közösségek számára létfontosságú kérdést. Szemforgató ugyanis, ahogyan a tagországok hatáskörébe – sokszor kecskére bízva a káposztát - utalják ezt a kérdéskört, mikor annyi mindenre van részletes uniós szabályozás. Ha valóban a régiók Európáját, a közösségek Európáját akarják megteremteni, az őshonos kisebbségi közösségek és az ún. nemzeti régiók jogállása kérdésében is ellensúlyt kell teremteni a kizárólagos nemzetállami szempontokkal szemben.

Pénteken a jogállam és a referendum címmel tart előadást. Vajon a bukaresti hatalmi oldalak mérközése az erdélyi magyar közösség meccse is egyben?

A bukaresti hatalmi oldalak meccse nem lenne a mi meccsünk, most azonban többről van szó, mint ezeknek az obskurus köröknek a mérközéséről. Ez a történet egész Románia számára téttel bír, és ha már itt élünk, hát számunkra is: nem szabad a páholyból követni az eseményeket. Ez a harc kihozta a lehető legrosszabbat a regnáló román politikai elitből, gondolkodás nélkül képesek visszahozni a régi időket. Nem személyek – Basescu, Ponta - mellett kell kiállni, mellettük nem érdemes, hanem megakadályozni egy újabb pártállami rendszer kialakulását. És tenni ezt úgy, hogy az erdélyi magyarok igazi nemzeti közösségként lépjenek fel, nem egyénként oldódjanak fel a román politikai nemzet olvasztótégelyében.

Tehát az Erdélyi Magyar Néppárt határozottan kiáll a jogállam mellett, de amúgy nem Băsescu segít?

Traian Basescu markáns, de kétségen kívül ellentmondásos személyisége a román politikai elitnek. Ha csak őt kellene megmenteni, akkor bízhatnánk a döntést mindenkinek a lelkiismeretére. Itt azonban a baloldal jogállam-bontogató és mindent lenyúlni akaró szándékára kell egy határozott nemet mondania az erdélyi magyarságnak, mert a pártállami rendszerek nekünk jót soha nem hoztak. Ennek a restaurációs szándéknak egyetlen ellensúlya jelenleg Basescu államelnök lehet.

Nem retorikai túlzás posztkommunista restaurációt emlegetni?

A posztkommunista restauráció sajátosan értelmezendő: az USL ügyeskedői nem az ideológiát hozzák vissza, hanem a zsákmányszerző logika mentén a hatalmat maximalizáló és minden kompromisszumot figyelmen kívül hagyó politizálást.

A megnyitón jelen lesz Tusnádfürdő MPP-s polgármestere, Albert Tibor is. Az új egység hangoztatása mellett, ez a felállás jelzésértékű?

Az inkább a mindenkori polgármester helye, ült már benne RMDSZ-es, most épp MPP-s, bár kétségtelen, hogy a jelenlegivel jobban talált a szó, mert azonos az értékrend. Egyértelmű számomra, hogy a Magyar Polgári Párttal össze kell fognunk, rendezni közös dolgainkat, akár úgy is, hogy a két pártot eggyé gyúrjuk. Erre az ajánlatra határozott választ várunk: nem a jelenlegi elnöktől, hanem az MPP őszi országos gyűlésétől. Akkor tudjuk a kérdőjelet felkiáltójellé egyenesíteni.

2010-ben alapították a bálványosi folyamat intézményesülését jelentő Bálványos Intézetet. Két év után visszatekintve: sikeres volt az elképzelés, halad az

itézmenyesülés?

Az intézményesülés lassúbb, mint ahogy terveztük, de azért a munka elindult: a Bálványos Intézet jelenlegi és leendő munkatársai kivették a részüket mind az elemzés és tervezés folyamatából, mind a Tusványosi Szabadegyetem és Diáktábor szervezéséből. Itt sem dőlhetünk hátra. A feladat adott: a bálványosi folyamat ne a nyár egyetlen hetében csúcsosodjon ki, hanem váljon állandó jelleggel működő elemző, kutató és döntéselőkészítő műhelyé. Közel állunk hozzá, hogy ezt megvalósítsuk. Szintén a Bálványos Intézet keretében kezdte el működését az Erdélyi Magyar Községi Egylet, amely egyszerre ifjúsági szocializációs terep és az önkormányzati háttérmunka hathatós segítője.

Melyek a kedvenc koncertjei?

Az igényes, minőségi zenét játszó erdélyi zenekarok nagy rajongója vagyok, éppen ezért a szívemnek kiemelten kedves a TransylMania. Életre szóló barátságot kötöttünk a kampányban, külön öröm, hogy a tusványosi nagyközönség előtt is megmutathatják a tehetségüket. Régi barátaink, a 25 éves születésnapját nemrég fergeteges koncerttel ünneplő ROLE együttes is velünk lesz, ahogyan húsz éve mindig is. Tudom, hogy a nagyközönség leginkább a magyarországi sztárbandákat várja, én azonban a mieink sikerének tudok a leginkább örülni. Rúza Magdi fellépése Erdélyben mindig olyan ajándék, amit nem lehet eléggé megbecsülni. Ráadásul az ő személyében megtaláltuk a Kárpát-medencei magyar rock-nagykövetét. Az Ismerős Arcoknak is fontos helyük van Tusványoson, a kortárs magyar rock jeles képviselőiként. Jó érzés, hogy Tusványos is hozzájárulhat az ismertségük és az elfogadottságuk növeléséhez, mint ahogyan fellépésükkel ügyünket erősíthetik. És persze ne felejtjük el az Omegát sem. Én az ő a zenéjükön nőttek fel. Egyetlen félelmem, lesz-e elég hely Tusványoson annak a több tízezer Omega-rajongónak.